

Schoolarts

Twee weken geleden mocht ik met man en kind voor het eerst op consult bij de schoolarts. Dat bleek een aangename ervaring. Anders dan de meeste medici had de schooldokter veel tijd voor ons. Onze zoon werd uitgebreid opgemeten, gewogen en getest op oog- of oorafwijkingen. Aan de hand van een thuis ingevulde vragenlijst spraken wij met de dokter over eetproblemen, slaapgedrag, het wisselen van melktandjes en wat al niet. De schoolarts dacht desgewenst ook constructief mee over allergieën, hyperactiviteit of bedplassen, zo hoorden wij van andere ouders die haar hadden bezocht.

In onze woonplaats is het eerstvolgende bezoek aan de schoolarts helaas pas over vijf jaar en daarmee moeten wij dan nog blij zijn, want in sommige andere gemeenten is de schoolarts helemaal wegbezuinigd. Zou het niet prettig zijn om elk jaar met je kind naar deze dokter te kunnen, zo mijmerden wij op het schoolplein. De schoolarts wordt kennelijk door de gemeenten gefinancierd, dus dat zou mogelijk enige belastingverhoging met zich meebrengen. Nu ja, dat hadden wij er ruim voor over. Tenslotte zouden we weer het nodige kunnen besparen op huisartsbezoekjes, want als je toch binnen niet al te lange tijd bij de schoolarts terecht kunt, ga je eet-, slaap-, groei- of gedragsproblemen van je kind niet bespreken met een overbezette huisarts.

Het komt niet vaak voor dat een onuitgesproken wens van burgers al binnen twee weken door politici wordt opgepakt, maar deze week smaakte ik toch dat genoeg. Afgelopen dinsdag voerde minister Hoogervorst van VWS een zogeheten nota-overleg met een gezelschap van fractiespecialisten uit de Tweede Kamer. Kamerleden van uiteenlopende politieke kleur (Kant van de SP, Arib van de PvdA, Tonkens van GroenLinks en Schippers van de VVD) waren er sterk voor om een jaarlijks schoolartsbezoek in te voeren. Op die manier zou de groei en de ontwikkeling van basisschoolkinderen beter in de gaten kunnen worden gehouden en zou men bijvoorbeeld nauwlettend kunnen toezien op het toenemend overgewicht bij jonge kinderen. Bovendien zou de schoolarts een rol kunnen spelen bij wat in een motie werd uitgedrukt als “het opsporen van strafbare feiten, waaronder kindermishandeling en meisjesbesnijdenis”. Voor mevrouw Schippers van de VVD, fractiegenote van Ayaan Hirsi Ali, was dat zelfs de voornaamste reden om de jaarlijkse schoolartscontrole te bepleiten.

Hoewel ik het helemaal eens ben met de intenties van Schippers en Hirsi Ali ben ik toch bang dat het schoolartsenplan minder kans maakt door deze ontactische formulering. De artsenorganisatie KNMG liet eerder deze week al weten dat zij niets voelt voor artsen in de rol van opsporingsambtenaar. Twee CDA-kamerleden schreven een artikel in *Trouw* waarin zij meldden een controle op genitale verminking door de schoolarts te beschouwen als een aanval op de lichamelijke integriteit van meisjes; zij wezen er ook op dat je een bezoek aan de schoolarts toch niet verplicht kon stellen?

Mag ik als dankbare schoolartsbezoekster een paar praktische tips meegeven?

1. Als je artsen iets wilt laten doen moet je zoveel mogelijk laten zien dat dit nu reeds tot hun reguliere taak behoort. Blader dus een paar jaargangen door van het artsenvakblad *Medisch Contact*. Je struikelt over de artikelen waarin artsen elkaar attenderen op eigenaardigheden van allochtone patiënten die men vooral niet over het hoofd moet zien bij de “anamnese”. Een allochtone patiënte klaagt binnen één consult over achtereenvolgens pijn in haar arm, haar hoofd en haar knie. Denken we eraan dat dit wel eens zou kunnen wijzen op psychisch leed, bijvoorbeeld zorg om familieleden in het land van herkomst? Patiënten uit Afrika zijn vaker besmet met het HIV-virus, wees er alert op! Verdiep u in de symptomen van sikkelcelanemie, een ziekte die voorkomt uit Mediterrane landen, maar die ook hier steeds vaker opduikt, sinds wij leven in een multiculturele samenleving. Hoe voert u een gesprek met een niet-Nederlands sprekende patiënte die haar achtjarige dochter mee heeft genomen om te

tolken? Enzovoort, enzovoort. Zo moeten artsen ook gaan praten over meisjesbesnijdenis. Niks geen opsporingsjargon, maar gewoon: “Bij patiënten afkomstig uit Eritrea, Somalië en Soedan moet vooral de schoolarts alert zijn op genitale verminking. Informeer naar pijn bij het plassen en voer geregeld een genitale controle uit. Als u verminking constateert kunt u dit melden bij het meldpunt kindermishandeling, net als andere vormen van mishandeling.”

2. Het is *normaal* dat ouders gehoor geven aan een oproep voor een consult bij de schoolarts, ook al is het niet wettelijk verplicht. Een school krijgt het te horen als ouders daar niet willen verschijnen. Voor leerkrachten kan dit een signaal zijn dat er iets aan de hand is. Zij kunnen dan extra alert zijn en als zij vermoeden dat er iets mis is met het kind, zijn zij degenen die dat kunnen doorgeven aan het meldpunt kindermishandeling.

Op die manier omzeil je vreselijk ingewikkelde discussies over de vraag of de staat risicogroepen op basis van etniciteit mag onderwerpen aan een lichamelijk onderzoek en over de vraag of artsen zich daarvoor zouden moeten lenen. En je voert toch een vorm van controle in, die hopelijk leidt tot preventie en bestraffing van genitale verminking.